

НОВІТНЯ СУТНІСТЬ КООРДИНАЦІЙНОЇ ФУНКЦІЇ ПРОКУРАТУРИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Руслан Олегович КОРЖ,

*Науково-дослідний інститут
публічного права*

Координаційна функція прокуратури у сфері протидії злочинності становить один із ключових елементів організації системи кримінальної юстиції, спрямований на забезпечення узгодженості діяльності правоохоронних органів. Її сутність полягає у формуванні єдиного підходу до виявлення, розкриття та запобігання кримінальним правопорушенням, а також у налагодженні ефективної взаємодії між суб'єктами, наділеними повноваженнями у сфері кримінального переслідування. В умовах ускладнення криміногенної ситуації та зростання рівня організованої злочинності саме координаційна роль прокуратури виступає інструментом, що забезпечує цілісність і системність правоохоронної діяльності.

Разом із тим у науковій доктрині та правозастосовній практиці зберігаються дискусійні підходи щодо змісту та меж реалізації зазначеної функції, її співвідношення з процесуальною самостійністю інших органів досудового розслідування. Недостатня визначеність окремих організаційно-правових механізмів координації, а також різне розуміння її інституційної природи зумовляють необхідність подальшого теоретичного осмислення, а відтак дослідження координаційної функції прокуратури дозволяє не лише уточнити її концептуальні засади, але й окреслити напрями підвищення ефективності взаємодії суб'єктів протидії злочинності.

Поняття координаційної діяльності розкрито через її завдання у Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності, затвердженому наказом Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28 [1]. Раніше Координаційним комітетом по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президентові України координацію було визначено як: «спрямовані на зміцнення законності та правопорядку спільне розроблення та практична реалізація узгоджених заходів зі своєчасного виявлення, розкриття, припинення та попередження злочинів і корупційних діянь, усунення причин та умов, які сприяють їхньому вчиненню» [2]. Проте на сьогодні ця функція покладена на органи прокуратури усіх рівнів. Доречно пригадати, що ще у 2000 році Указом Президента України «Про вдосконалення координаційної діяльності правоохоронних органів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю» діяльність по координації боротьби зі злочинністю було покладено на прокурорів [3].

Прокуратура є об'єктивно необхідним елементом у системі управління України, становить важливу частину структури правового механізму, виконує покладені специфічні функції, існування яких визначено об'єктивними чинниками. Зміни, що відбуваються в суспільстві зв'язані з інтеграцією в Європейський Союз, структурні зміни у державній, зокрема правоохоронній, практиці надають прямий впливом на функціонування та організацію діяльності прокуратури. Військова агресія Російської Федерації об'єктивно призводить до збільшення ролі та значення органів прокуратури в суспільстві та державі. Соціально-політична, моральна і економічна обстановка, що складається, тенденції її розвитку дозволяють припустити, що прокуратура залишиться органом наглядового типу, важливим елементом системи забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Дедалі більше зростатиме роль прокуратури під час реалізації превентивної функції у боротьбі зі злочинністю [4].

Координація діяльності правоохоронних органів – це об'єктивно необхідна умова у боротьбі зі злочинністю. Координації належить важлива роль у консолідації зусиль правоохоронних структур, що дозволяє значно підвищити сумарний ефект дій щодо боротьби зі злочинністю. Цілі та завдання координації полягають у забезпеченні злагоджених, цілеспрямованих, дій правоохоронних органів у боротьбі з правопорушеннями, зміцнення законності та правопорядку. Координація, покликана усунути паралелізм, дублювання, роз'єднаність, передбачає активне, творче, ефективне виконання кожним із органів, покладених завдань та неприпустимість змішування функцій, заміни одних органів іншими [4].

Тобто, координаційна функція – це об'єктивно зумовлений напрям діяльності уповноважених суб'єктів, спрямований на забезпечення узгодженості, системності та взаємодії між різними органами і структурами шляхом вироблення та реалізації спільних заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, усунення дублювання повноважень, паралелізму та фрагментарності дій.

В свою чергу, координаційна функція прокуратури у сфері протидії злочинності - це закріплений у законодавстві напрям діяльності органів прокуратури усіх рівнів, що полягає в організації та забезпеченні узгодженої взаємодії правоохоронних органів шляхом спільного визначення пріоритетів, розроблення та реалізації скоординованих заходів щодо виявлення, розкриття, припинення та запобігання кримінальним правопорушенням, а також усунення причин і умов, які сприяють їх вчиненню, з метою зміцнення законності та правопорядку.

Новітня сутність координаційної функції прокуратури у сфері протидії злочинності полягає в організаційно-правовому забезпеченні узгодженого функціонування правоохоронних органів та інших уповноважених суб'єктів у процесі протидії злочинності, що здійснюється на засадах рівності учасників координації та відсутності між ними відносин підпорядкування. Вона проявляється у спрямуванні спільних

зусиль на досягнення єдиної мети - забезпечення ефективного виявлення, розкриття, припинення та запобігання кримінальним правопорушенням, а також усунення детермінант злочинності, при одночасному збереженні процесуальної та організаційної самостійності кожного з учасників координаційної взаємодії. Крім того, сутність зазначеної функції розкривається через її інтегративний характер, що полягає у консолідації інформаційних, організаційних та практичних ресурсів різних органів, забезпеченні обміну інформацією, виробленні спільних підходів і узгоджених рішень щодо пріоритетів протидії злочинності, а також у здійсненні контролю за реалізацією погоджених заходів без втручання у оперативну самостійність інших суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності: Наказ Офісу Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0028905-21#Text>

2. Печенкін І. Координація діяльності з протидії злочинності та корупції як один із пріоритетних напрямів роботи прокурора. Віче. 2015. № 2. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/4546>

3. Про вдосконалення координації діяльності правоохоронних органів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю: Указ Президента України від 12.02.2000 № 229/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229/2000#Text>

4. Ковалів М.В. Координаційна діяльність прокуратури. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Розділ VII. Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. 2023. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/40.pdf>